

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۸/۱۹

نویسنده: ن. جلیل زاد

د ۲۸ اسد سپېڅلی او تاریخي ورځ دې مبارک وي

د بیرق په سیوري کې، د غرونو په شان سرلوری، د وطن په شان سپېڅلی. په دې ورځ کې د افغان غیرت د تاریخ پاڼه ځلیدلې ده/ هغه ورځ چې د ازادۍ لمبه د هر افغان په زړه کې بل شوه، او د غرونو په شان یې د استقلال نارې آسمان ته پورته شوي.

افغانستان د بادونو په مخه نه ځي/ دا وطن د خپلو زامنو او لونو په سینه کې د غرونو په شان ولاړ دی. بیرق مو افراشته، غرور مو ژوندی، او وطن مینه مو ابدی ده.

پاتې دي وي استقلال، سرلوری دي وي افغانستان.

د افغانستان نامی نوم د ابدی کېدو سمفوني د مینې او د یو ملت د ګډ برخلیک نغمه په نننۍ ګډوډه او شورجن نړۍ کې، په داسې نړۍ کې چې په کې پولې کله ناکله پر نقشو لږزېږي، هویتونه د سیاست په تندباد کې رنګ بایلي او حقیقت د ګڼو روایتونو په منځ کې ورکېږي، لا هم یو نوم شته چې نه یوازې د تاریخ پر پاڼه، بلکې د انسانانو د جان په ژورو کې حک شوی دی: افغانستان.

دا نوم یوازې یو لغت نه دی، بلکې یو حضور دی / ژوندی، تپېدونکی او د زمان په رګونو کې روان حضور.

افغانستان تر دې وړاندې چې جغرافیه وي، یو احساس دی/ تر دې وړاندې چې پوله وي، یو مانا ده/ او تر دې وړاندې چې هېواد وي، یو ګډ برخلیک دی. افغانستان، هغه اوږد او نه پرې کېدونکی آواز دی چې له تاریخ د تلونو را پورته کېږي او د نسلونو په روح کې ټنښ وځي.

دا نوم د اوبښکو او موسکاوو، د ماتې او درېدو، او د چوپنیاوو او فریادونو ترجمان دی/ هغه فریادونه او چوپنیاوي چې د پېړیو په اوږدو کې د دې خاورې په زړه کې روانې وې.

په دې نوم کې د هغو خلکو روح پروت دی چې له ټولو ترخپو سره سره لا هم هیله کړې، له ټولو زخمونو سره سره لا هم مینه کوي، او له ټولو تندبادونو سره سره لا هم ولاړ دي.

افغانستان له خاورې، له زمانې هاخوا افغانستان په د نقشې په کرښو کې نه شي را محدودېدای. دا سرزمین تر دې ډېر دی چې یوازې خاوره وي/ دا خاطره ده، تر دې وړاندې چې پوله وي، پيوند دی.

له د پامیر، بابا، سپین غر، تور غر او هندوکش له سر په فلک رسونکو غرونو، چې ګواکې د آسمان ستنې دي، تر هغو بې پایانه دښتو پورې چې د خلکو د صبر هنداره ده/ له شنو او ژونديو درو نه تر چوپو او رازناکو بیابانونو پورې/ ټول او ټول د یوې ستري روایتې کیسې ټوټې دي.

هغه روایت چې نوم یې افغانستان دی. دا سرزمین د تمدنونو حافظه ده: بلخ، چې کله د پوهې او حکمت مشعل و / بامیان، چې چوپنیا یې له زرګونو خبرو ژوره ده/ غزني، چې د علم او قدرت شکوه یې په ځان کې لرله/ هرات، چې ساه یې له شعر او هنر سره ګډه وه/ ټول ګواهي ورکوي چې افغانستان یوازې جګړه لیدلی هېواد نه دی، بلکې د تمدن او فرهنگ ګهواره هم وه.

افغانستان په تنوع کې ګډ برخلیک په داسې نړۍ کې چې توپیرونه کله د بېلتون پلمه ګرځي، افغانستان د تنوع په زړه کې د ګډ ژوند یو ژوندی مثال دی.

پښتون، تاجیک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، نورستاني، ایماق او نور اقوام، هر یو له خپلې ژبې، خپلې کلتور او خپل روایت سره، نه د جلا ټاپوګانو په څېر، بلکې د یوه واحد وجود د غړو په څېر یو ځای ژوند کړی دی. دا تنوع کمزوري نه ده، بلکې شکوه ده.

دا درز نه دی، بلکې ښکلا ده. افغانستان د یوې لاسي اوبدل شوې غالی په څېر دی چې هر رنګ یې مانا لري، هر نقش یې یوه کیسه کوي، او د هر رنګ له ورک کېدو سره غالی نیمګړې کېږي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالېږلو مخکې په څېر و لولئ

په دې سرزمین کې توپیرونه د دېوال پر ځای پلونه جوړوي/ که وکتل شي، که وپېژندل شي، او که ورته درناوی وشي. یو نوم چې په وینو او مینه لیکل شوی افغانستان یوازې په تاریخ کې نه دی لیکل شوی، په زړونو کې هم حک شوی دی.

دا نوم د هغو میندو په اوښکو خړوب شوی چې زامن یې د خاورې غېږ ته سپارلي دي/ د هغو کارگرانو په خولو لمده شوی چې د لمر تر سوځنده تودوخې لاندې د یوې گولې ډوډۍ لپاره هڅه کوي/ او د هغو انسانانو په وینو رنگین شوی چې د عزت، د آزادۍ او د بقا لپاره ولاړ پاتې شوي دي. خو د دې رنځونو تر څنګ، افغانستان له مینې هم ډک دی: مینه د ژوند، د کورنۍ، د مېلمه، د خاورې او د راتلونکي لپاره. په هر ساده کور کې، د هر ماشوم په موسکا کې، د هرې مور په دعا کې/ دا مینه روانه ده.

افغانستان د رنځ نه، بلکې د مقاومت روایت ډېری کسان افغانستان د جګړې په نوم پېژني، خو حقیقت دا دی چې افغانستان باید د «مقاومت» په نوم وپېژندل شي، نه یوازې د «رنځ» په نوم. رنځ د کیسې یوه برخه ده، خو ټول داستان نه دی.

هغه څه چې دا سرزمین تعریفوي، د هر سقوط نه وروسته بیا درېدل دي. افغانستان، ځلې ځلې مات شوی، خو هېڅکله نه دی نړېدلی/ ځلې ځلې زخمي شوی، خو هېڅکله یې ساه نه ده پرې شوې. دا سرزمین د هغه ونې په څېر دی چې ریښې یې د تاریخ په ژورو کې ښخې دي/ بادونه یې ښوروي، خو له ځایه یې نه شي ایستلی. فرهنگ د افغانستان ژوندی روح که افغانستان بدن وي، فرهنگ یې روح دی.

په لطیفو شعرونو، په محلي موسیقۍ، په زړو کیسو او په بېلابېلو ژبو کې د دې سرزمین روح تنفس کوي. د بېدل، سنایي، رحمان بابا، خوشحال خان، حمید مومند، باري جهاني او نورو نومونه یوازې د شاعرانو نومونه نه دي/ هغوی د دې ملت د ګډ روح ساتونکي دي.

په شعرونو کې یې انسانیت څپه څپه روان دی/ په کلمو کې یې وحدت ساه باسي/ او په فکرونو کې یې پولې رنګ بایلې. دا میراث هغه خزانه ده چې راتلونکي هم پرې روښانه کېدای شي/ که پاسداري یې وشي.

افغانستان یو زخمي، خو ژوندی کور افغانستان زموږ ګډ کور دی. کور چې دیوالونه یې درزونه لري، خو لا هم نه دی نړېدلی/ کور چې زخمي دی، خو لا هم ګرم دی. په دې کور کې خوشالۍ ګډې دي او غمونه هم.

که یو څوک وژاړي، د هغه غږ د نورو په زړونو کې هم انگازې کوي/ او که یو څوک پورته شي، د ټولو په زړونو کې هیله راژوندی کېږي.

دا کور د ټولو دی/ بې له استثنا. راتلونکي هغه فصل چې لا لیکل کېږي افغانستان یوازې تېر نه دی/ راتلونکي هم دی. راتلونکي چې لا نه دی لیکل شوی، خو د نن د نسل په لاسونو جوړېږي. نسل چې کولای شي د تکرار له کړۍ ووځي/ له تاریخه زده کړه وکړي، نه دا چې په هغه کې بند پاتې شي.

دا راتلونکي یوازې په هیله نه جوړېږي/ په پوهه، عدالت، همدلي او زړورتیا جوړېږي. افغانستان هغه وخت جوړېږي چې: هېڅوک په دې کور کې ځان پردي احساس نه کړي/ هېڅ غږ چوپ نه شي/ او هېڅ حق تر پښو لاندې نه شي.

افغانستان یو نانوښته تړون په ژورو کې د دې نوم یو تړون پروت دی/ نانوښته، خو استوار: دا چې زموږ برخلیکونه سره تړلي دي/ دا چې هېڅوک یوازې نه ژغورل کېږي/ او دا چې عزت یوازې په همدلي کې معنا پیدا کوي. افغانستان موږ ته یوازې ګډ ژوند نه را زده کوي، بلکې ګډ برخلیک را زده کوي.

انسان د دې نوم ټیټېدونکی زړه په پای کې، هغه څه چې افغانستان ته مانا ورکوي، انسان دی. نه غرونه، نه پولې، نه تاریخ/ بلکې هغه انسانان چې په دې سرزمین کې ژوند کوي، رنځ وړي، خاندې او خوبونه ویني. افغانستان د هغو ماشومانو په سترگو کې دی چې لا هم هیله لري/ د هغو پلرونو په لاسونو کې دی چې لا هم کار کوي/ او د هغو میندو په دعاوو کې دی چې لا هم آرزو لري.

فرجام افغانستان، یوازې یو هېواد نه/ یوه کیسه، یو تعهد، یو عشق افغانستان یوازې یو هېواد نه دی/ یو روایت دی، یو تعهد دی، یو عشق دی.

عشق چې د زمان په تېرېدو نه زړېږي/ د زخمونو په ډېرېدو نه مري/ او د تندبادونو په راتګ نه ورکېږي.

افغانستان یو زړه دی چې لا هم ټیټېږي، او موږ د هغه ټپشونه یو.

تر هغه چې دا ټپش روان وي، دا نوم ژوندی دی.

آرشيف: مطالب نشر شده ن. جلیل زاد